

Impact netcongestie op ondernemers

Rapportage

Kwalitatief onderzoek (focusgroepen & klantarena)

Opdrachtgever: Programma Netcongestie bedrijfsleven

(een initiatief van VNO-NCW en MKB- Nederland, gesubsidieerd door het Ministerie van Klimaat en Groene Groei)

Jessica Nieweg – Research expert

Fabian Bäumer - Research Consultant

Jeroen Jansen– Client Consultant

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Achtergrond en opzet	3 t/m 5
Hoofdconclusie & aanbevelingen	6 t/m 8
Onderzoeksresultaten	9 t/m 27
• <i>De impact van netcongestie op ondernemers</i>	9 t/m 13
• <i>Frustraties & obstakels</i>	14 t/m 17
• <i>Hoe ondernemers hun relatie met netbeheerders ervaren</i>	18 t/m 21
• <i>Flexibele contracten</i>	22 t/m 24
• <i>Wat ondernemers willen</i>	25 t/m 27
Aanbevelingen	28 t/m 30
Bijlagen	31 t/m 36
Colofon	37

1

Achtergrond & opzet

Waarom dit onderzoek?

Netcongestie: Een urgent probleem voor ondernemers

Netcongestie vormt een directe belemmering voor ondernemers. Waar energie ooit een vanzelfsprekendheid was, is het nu een bottleneck voor:

- Groei – Bedrijven kunnen niet uitbreiden of investeren in nieuwe productiecapaciteit.
- Innovatie – Duurzame initiatieven zoals elektrificatie of zonne-energie worden beperkt door terug leverproblemen en aansluitingsrestricties.
- Verduurzaming – Bedrijven willen bijdragen aan de energietransitie, maar worden geremd door inflexibele regelgeving en beperkte capaciteit.

Doel van dit onderzoek

Netcongestie is geen individueel ondernemersprobleem – het is een maatschappelijk vraagstuk. Dit onderzoek brengt de werelden van ondernemers, netbeheerders en overheidsinstanties samen om:

- Inzicht te krijgen in de mate van de impact van netcongestie op bedrijven, en hoe ondernemers ermee omgaan.
- Concrete obstakels en frustraties in kaart te brengen, zodat alle betrokken partijen begrijpen waar de knelpunten zitten.
- Samen naar oplossingen te kijken door ervaringen, behoeften en kansen voor samenwerking te delen.

Waarom juist deze groep ondernemers?

Dit onderzoek richt zich op ondernemers die al te maken hebben met netcongestie én actief bezig zijn met oplossingen. Dit is essentieel omdat:

- Zij de urgentie voelen en direct de gevolgen ervaren.
- Zij al maatregelen nemen om hun energieverbruik te optimaliseren.
- Hun ervaringen waardevolle lessen bieden voor beleidsmakers en netbeheerders.
- Er in de toekomst nog meer ondernemers te maken krijgen met netcongestie en het dus zaak is dat netbeheerders en overheden hierop voorbereid zijn.

Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksvraag

Hoofdvraag: In kaart brengen wat de impact van netcongestie is op ondernemers*, welke emoties en problemen zij ervaren, welke oplossingen zij zien, wat hun ervaringen met en verwachtingen zijn van netbeheerders en overheid.

Subvragen:

- Associaties netcongestie
- Tijdslijn: wanneer eerste confrontatie?
- Impact netcongestie nu & toekomst
- Relatie netbeheerders, overheidsinstanties & externe

Doelgroep

n=15

MKB & Groot zakelijke ondernemers of verantwoordelijke die veel last hebben van netcongestie in hun bedrijf.

Toelichting:

- Focusgroepen:
 - Focusgroep 1 n=5
 - Focusgroep 2 n=3
- Klantarena:
 - N=7
- De bevroagde ondernemers zijn werkzaam binnen verschillende sectoren.

Methode

Kwalitatief onderzoek middels een klantarena en focusgroepen

Toelichting:

- Focusgroepen hebben eerst plaatsgevonden, daarna klantarena
- Voor zowel klantarena als focusgroepen zijn dezelfde onderwerpen aan bod gekomen

Timing

29 januari en 4 februari 2025

Toelichting:

- De focusgroepen duurden elk 1,5 uur.
- De klantarena duurde 3 uur waar ook toehoorders vragen konden stellen aan de 7 ondernemers aan tafel

*met 'ondernemers' wordt hier en in de rest van de rapportage verwezen naar de groep grootverbruikers die we in de 2 focusgroepen en klantarena aan het woord hebben gelaten .

2

Hoofdconclusie & aanbevelingen

Conclusie

Netcongestie is een gedeeld maatschappelijk probleem, maar ondernemers dragen onevenredig de lasten zonder transparantie, perspectief **of een** gelijkwaardige positie in de dialoog met netbeheerders. Gemeentes en provincies begrijpen vaak de urgentie en willen samenwerken, maar lopen tegen landelijke regelgeving aan. De landelijke overheid stelt klimaat- en energiedoelen zonder structurele oplossingen voor netcapaciteit, waardoor ondernemers klem komen te zitten. Een structurele oplossing vereist open communicatie, samenwerking en een gerichte, persoonlijke benadering, waarbij ondernemers als volwaardige partners worden betrokken in de energietransitie.

Netcongestie is een gedeeld probleem en vraagt om samenwerking

Hoewel netcongestie als een maatschappelijk en gedeeld probleem wordt geframed, liggen de lasten financieel (investeringen) vooral bij de ondernemers. Ondernemers worden geconfronteerd met beperkingen, terwijl netbeheerders en landelijke beleidsmakers zich vaak verschuilen achter wet- en regelgeving. Dit belemmert de groei en verdere verduurzaming van hun bedrijf en de energietransitie en economische groei van NL in het algemeen. Daarnaast moeten ondernemers noodgedwongen, naast hun primaire processen ook 1 à 2 dagen per week zich bezighouden met energimanagement.

De deur moet open – bereikbaarheid, open communicatie en transparantie zijn cruciaal

Veel ondernemers staan voor een dichte deur. Ze krijgen geen duidelijkheid over beschikbare capaciteit, toekomstige uitbreidingen of mogelijkheden om in gesprek te gaan. Netbeheerders en landelijke beleidsmakers richten zich te veel op beleid en te weinig op uitvoering, terwijl ondernemers nú actie moeten ondernemen. Gebrek aan transparantie en perspectief maakt het onmogelijk om lange termijn beslissingen te nemen. Met name voor grootgebruikers is klantgerichtheid (verdieping in hun problematiek) een toenemende behoefte, hierin gaat open communicatie en transparantie vooraf.

Gelijkwaardigheid – Ondernemers willen geen dictaten maar een eerlijke dialoog

Ondernemers willen inspraak en gelijkwaardige samenwerking, maar ervaren een gevoel van machteloosheid tegenover netbeheerders die als monopolisten opereren. Ze willen en kunnen bijdragen aan oplossingen, zoals collectieve energieoplossingen, maar lopen vast in starre regelgeving en gebrek aan flexibiliteit. Ze willen serieus genomen worden als partners in de energietransitie en niet slechts als een 'aansluiting' zonder zeggenschap.

Concreet advies voor netbeheerders en overheidsinstanties

Advies aan netbeheerders:

- Open de deur voor dialoog en samenwerking. Reageer sneller op vragen en verzoeken en denk in oplossingen 'wat kan er wel'.
- Wees tijdig transparant over netcapaciteit en beslissingen, zodat ondernemers business cases kunnen maken. Ook als iets niet gaat lukken.
- Bied échte flexibiliteit in contracten en netgebruik. Verduidelijk de contracten vanuit het perspectief van de ondernemer. What is in it for them?
- Faciliterende, samenwerkende opstelling bij collectieve oplossingen en lokale energie-initiatieven. Neem (op tijd) deel.
- Laat ondernemers zelf bijdragen aan de oplossing, in plaats van alleen beperkingen op te leggen.
- Kijk vooruit en anticipeer (zoals verduurzaming van de logistieke sector).
- Zorg voor adequate kennis aan tafel (nu weten ondernemers soms meer).

Advies aan de overheid:

- Stel duidelijke kaders en regie op voor de energietransitie.
- Maak regelgeving flexibeler en ondersteun innovatieve oplossingen.
- Zorg voor versnelling in netuitbreiding en energie-infrastructuur.
- Betrek ondernemers structureel bij besluitvorming.
- Bied financiële en juridische steun voor duurzame investeringen en vergemakkelijk en versnel subsidieaanvragen.
- Stel eisen aan de dienstverlening van de netbeheerders aan de ondernemers.
- Deel kennis en bouw voort op wat er is, niet overal hetzelfde wiel uitvinden.

"TAKE IT
OR LEAVE
IT"
DE NETBEHEERDER

*"Kruip achter je
emailadressen vandaan."*

3

Impact van netcongestie op ondernemers

Netcongestie roept vooral negatieve gevoelens op bij ondernemers

Bij ondernemers roept netcongestie direct gevoelens en beelden op van:

- **Frustratie** – Geen grip op de situatie, beperkt/ geen realistisch toekomstperspectief.
- **Onzekerheid** – Onduidelijkheid over wanneer en hoe problemen opgelost worden.
- **Stagnatie** – Innovatie en groei worden tegengehouden, duurzaamheidsdoelstellingen kunnen niet worden behaald. Ondernemers ervaren dat ze stagneren of achteruitgaan.
- **Oneerlijkheid** – De lasten (w.o. grote investeringen en aanzienlijk veel tijd) liggen bij ondernemers, zonder inspraak.
- **Machteloosheid** – Geen invloed op beslissingen die direct hun bedrijfsvoering beïnvloeden.
- **Vergrijzing** - Willen verduurzamen maar zijn genoodzaakt terug te grijpen naar fossiele brandstoffen met alle boetes weer ten gevolg.

“Ik zou heel graag off-grid willen gaan”

Netcongestie heeft een zeer tastbare, negatieve invloed op bedrijven

Netcongestie heeft directe gevolgen voor de concurrentiepositie van ondernemers. Bedrijven die afhankelijk zijn van betrouwbare energievoorziening lopen vast. Ze overwegen zelfs hun bedrijf te verplaatsen naar het buitenland, of niet meer te investeren, of willen het liefst off grid gaan

Concurrentiepositie onder druk

- Groei wordt geremd – Bedrijven kunnen niet uitbreiden of productie opschalen.
- Kosten stijgen – Alternatieve oplossingen zoals batterijen, of verzwaringen van aansluitingen zijn duur.
- Innovatie loopt vast – Duurzame investeringen kunnen niet worden gerealiseerd.

Bedrijven overwegen zich te verplaatsen

- Verhuizing naar regio's met minder congestie – Sommige bedrijven zoeken alternatieven in het buitenland.
- Zoeken naar locaties met betere energievoorziening – Nieuwe vestigingen in gebieden zonder beperkingen.
- Samenwerking in industriële clusters – Bedrijven zoeken naar gedeelde oplossingen binnen hun regio.

Duurzaamheidsambities op de lange baan

- Elektrificatieplannen worden uitgesteld – Bedrijven blijven langer afhankelijk van fossiele brandstoffen. Terwijl ze duurzaamheid intrinsiek gemotiveerd nastreven en het wordt geëist door klanten en overheid.
- Geen garantie op duurzame energievoorziening – Zonder netwerkcapaciteit kunnen duurzame investeringen niet worden benut.
- In sommige gevallen vergrijzen bedrijven – sommige bedrijven zijn genoodzaakt om terug te gaan naar fossiele brandstoffen.

Strategische keuzes worden beïnvloed door onzekerheid

- Investeringen worden uitgesteld of stopgezet – Geen lange termijnplanning mogelijk zonder duidelijkheid.
- Voorzichtigheid in groeiplannen – Ondernemers houden kapitaal vast in afwachting van oplossingen. Toenemende afhankelijkheid van tijdelijke oplossingen – zoals dieselgeneratoren of noodcontracten.

Ondernemers nemen initiatief, maar lopen tegen grenzen aan

Ondernemers laten zien dat ze willen bijdragen aan de oplossing. Ze nemen al verantwoordelijkheid, maar lopen vast op regelgeving en gebrek aan flexibiliteit, klantgerichtheid en transparantie vanuit netbeheerders. Wat zien we te doen:

Efficiënter energiegebruik en teruggrijpen op fossiele brandstoffen (vergrijzen)

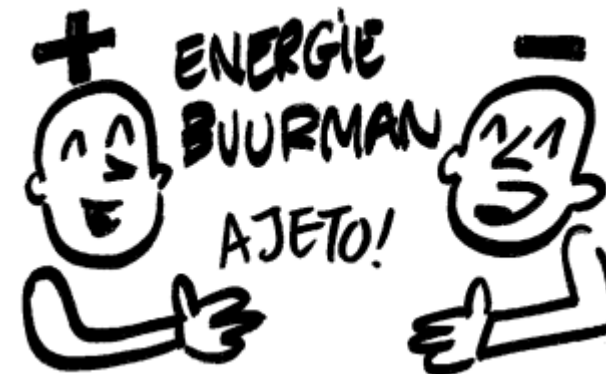
- Peak-shaving – Bewust energieverbruik spreiden om pieken te verminderen.
- Vergrijzen - Noodgedwongen gebruik van diesel, gas etc.
- Optimalisatie bedrijfsvoering – Processen aangepast om minder afhankelijk te zijn van netcapaciteit.
- Vraagsturing – Apparatuur en productieschema's aangepast om te werken met beschikbare capaciteit.

Investeren in eigen energieoplossingen

- Zonnepanelen en batterijen – Zelf energie opwekken en opslaan, maar tegen beperkingen aanlopen bij teruglevering.
- Kleine lokale energieoplossingen – Proberen energie lokaal op te slaan en herverdelen binnen het bedrijf.

Samenwerking zoeken

- Groepsoplossingen binnen bedrijfsterreinen – Gezamenlijke energie-initiatieven onderzoeken.
- Advies en lobby bij brancheorganisaties – Zoeken naar beleid en regelgeving die flexibiliteit mogelijk maakt.
- Collectieve energievraag – Gezamenlijk inkopen en plannen voor eigen netwerken opzetten.

Ondernemers nemen initiatief, maar lopen tegen grenzen aan

“We willen met 13 ondernemers een eigen hub, maar daar hebben we netbeheerders voor nodig.”

“We plannen onze machines zo in dat we buiten de piekuren draaien, maar dat heeft zijn grenzen.”

“We wilden volledig elektrificeren, nu gaan we terug naar diesel.”

4

Frustraties & obstakels

Gevoel van frustratie heeft de overhand

Netcongestie raakt ondernemers niet alleen diep in hun operatie en portemonnee, maar ook emotioneel. Het voortdurende gebrek aan perspectief en grip op de situatie leidt tot frustratie, onbegrip en grote, concrete zorgen.

Frustratie - Vroege waarschuwingen werden niet serieus genomen, nu zitten ze vast.

- Actieve ondernemers voelen zich tegengewerkt door regelgeving en starheid.
- *"We willen innoveren en verduurzamen, maar worden tegengehouden door regelgeving en wachttijden."*

Onbegrip – Vragen over waarom er niet eerder aan de bel getrokken is en hoe 'men' (overheid & netbeheerders) dit zo heeft laten gebeuren.

- *"Waarom worden ondernemers gedwongen om energimanagers te worden?"*
- *"Waarom is er geen lange termijnvisie geweest?"*

Zorgen – Geen zicht op wanneer de situatie verbetert, terwijl groei en verduurzaming wordt geremd.

- Ondernemers zien en horen ook steeds meer andere ondernemers die hier mee te maken hebben en weinig oplossingen.
- *"Er is geen perspectief. Hoe lang duurt dit nog? Wat kunnen we wél doen?"*

"Vroeger was de vraag: 'Waar gaan we uitbreiden?' Nu is de vraag: 'Hoe houden we het hoofd boven water?'"

Ondernemers lopen naast fysieke beperkingen vooral tegen procesmatige issues aan

Ondernemers nemen initiatief en zoeken oplossingen, maar lopen tegen concrete belemmeringen aan. Niet alleen door de beperkingen van het net, maar ook door trage processen, onbegrijpelijke regels en het gebrek aan flexibiliteit vanuit netbeheerders.

Onduidelijke en tegenstrijdige informatie

- Medewerkers van netbeheerders en netbeheerders onderling spreken elkaar tegen – Afhankelijk van wie je spreekt of in welke regio je opereert, krijg je een ander antwoord.
- Geen eenduidige procedures – Vergunningstrajecten en aanvragen verlopen niet transparant.
- Onrealistische verwachtingen – “Dit duurt minstens 5 jaar” zonder duidelijke tussentijdse oplossingen of hulp.

Geen gerichte persoonlijke benadering, alleen standaardoplossingen

- Flexibele energiecontracten? Alleen als ik eerst een grotere aansluiting heb/ krijg.
- Gedeelde energie binnen een bedrijventerrein? (te) lastig om technisch & juridisch voor elkaar te krijgen. Willen wel maar worden tegengewerkt.
- Eigen opslag en distributie? Kost veel en ook lastig om technische & juridisch te organiseren.
- Maatwerk? Betalen voor extreme grote aansluitingen en kabels die ze niet nodig hebben.

Trage besluitvorming, onduidelijke (of geen) communicatie en bureaucratie

- Wachttijden van meerdere jaren – Ondernemers kunnen niet wachten, maar krijgen geen versnelling.
- Veel papierwerk, hoge kosten & weinig actie – Subsidies en projecten worden afgeremd door complexe regelgeving en offertes/ voorstudies zijn erg duur (en leveren weinig op).
- Geen contactpersoon – Geen vaste aanspreekpunten of snelle escalatieopties bij problemen.
- Trage communicatie -Netbeheerders doen maanden over antwoord geven en ondernemers moeten in 2 weken beslissen en/of reageren.

Verkeerde prioriteiten in netbeheer

- Echt grote bedrijven (e.g. Europort) en overheidsprojecten - krijgen voorrang, mkb wordt achteraan gezet.
- Verlaging van aansluitcapaciteit zonder overleg – Bedrijven worden ineens beperkt zonder inspraak en worden na verlaging ook niet terug gezet (bijvoorbeeld als een periode weer meer nodig is i.v.m. klimaat).

Onduidelijke, niet tijdige en niet persoonlijke communicatie wordt als kern gezien

“Eerst kon het niet, toen opeens wel, en nu is het weer onmogelijk. Wat moeten we geloven?”

“We hebben als groep een oplossing, maar krijgen nul ruimte om het uit te voeren.”

“Werd direct in gebreke gesteld, zonder kennisgeving.”

“Dat gesprek dat we willen komt er gewoon niet.”

5

Hoe ondernemers
hun relatie met
netbeheerders
ervaren

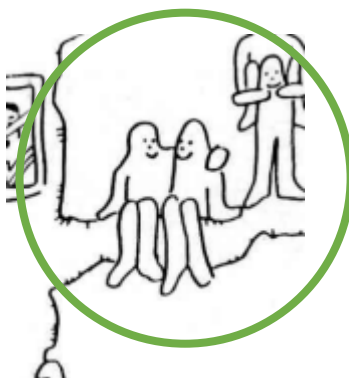

Ondernemers staan gevoelsmatig voor een 'dichte deur', 'glijden weg', 'bungelen' of worden 'weggeduwd'*

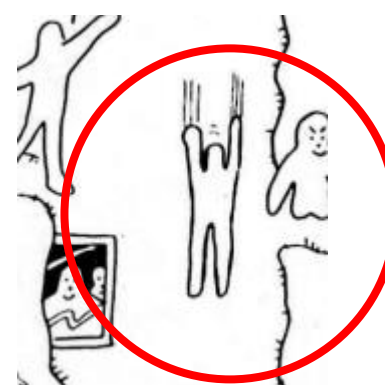

"Achter tralies, daar zitten alle stakeholders. Iedereen heeft met eigen beperking te maken."

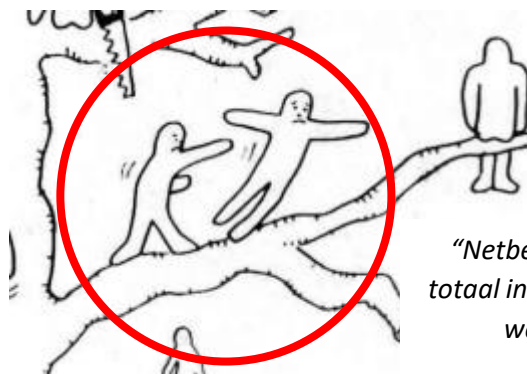
"Daar moeten we met elkaar naar toe, samen oplossen."

"Nu het idee dat ik het poppetje ben dat naar beneden glijdt, 10 cm omhoog en weer 20 cm naar beneden."

"Bungelen. We blijven allemaal in het ongewis, ook netbeheerders."

"Netbeheerder laat mij totaal in de steek. Ik wordt weggeduwd."

"Een dichte deur, zo voelt het met netbeheerders. Terwijl je eigenlijk samen wilt werken."

*Blob tree oefening: iedere ondernemers is gevraagd relatie met netbeheerder uit te drukken. Dit kwam meest naar voren.

Kloof tussen ondernemers en netbeheerders wordt groter door verwachtingen die niet worden nageleefd & slechte communicatie

Ondernemers verwachten een gerichte en persoonlijke benadering, flexibiliteit en samenwerking om de uitdagingen van netcongestie aan te pakken. In de praktijk ervaren ze echter starre regels, lange wachttijden en weinig inspraak.

Wat ondernemers verwachten

- Een gerichte, persoonlijke benadering
- Flexibiliteit in regelgeving en contracteren
- Echte samenwerking met netbeheerders en overheidsinstanties
- Transparantie en duidelijke communicatie over eigen situatie
- Transparantie over knelpunten van netbeheerders
- Snelle en werkbare oplossingen of oplossingsrichtingen
- Persoonlijk contact

Wat ondernemers (in perceptie) krijgen

- Standaardprocedures en strakke regelgeving
- Rigide contracten en lange wachttijden
- Top-down beslissingen zonder inspraak
- Gebrek aan transparantie en wisselende informatie
- Monopolistische houding van netbeheerders
- Traagheid en afschuiven van verantwoordelijkheden
- Standaardcommunicatie (en zelfs tegenstrijdige informatie van 1 netbeheerder) en verwijzingen naar algemene kanalen e.g. website

Verskil in perceptie landelijk en lokale overheidsinstanties

“Veel contact met de gemeente. Die voelen zich ook beperkt in hun ontwikkelen. Mijn gevoel is dat ze er weinig mee kunnen, behalve aanklaarten op provinciaal niveau.”

“De overheid eist een warmtepomp en een laadpaal bij elke 20 parkeerplaatsen. Zelfde overheid geeft geen stroom.”

“Het zijn niet alleen de netbeheerders, maar ook de wetgevende macht. Netbeheerders worden gedwongen om zich aan een wet te houden.”

6

Bestaande energiecontracten om netcongestie terug te dringen

Huidige contractvormen gebaseerd op vast recht

Capaciteitsbeperkingscontract (CBC)

In een CBC komt u met uw netbeheerder overeen om uw verbruik van het stroomnet te beperken. We noemen dat flexibel vermogen. Er zijn twee mogelijkheden.

CBC-Afroep

Met uw netbeheerder maakt u afspraken om uw netgebruik te beperken als de netbeheerder daarom vraagt. Een CSP** kan u daarin ontzorgen.

CBC-Tijdsblok

In een tijdgebonden contract wordt vastgelegd wanneer en in welke mate u het net minder belast. U maakt die afspraken voor een langere periode. Met dit type contract draagt u structureel bij aan het oplossen van knelpunten in het stroomnet.

Vergoeding

Als uw aanbod wordt geaccepteerd door de netbeheerder geldt de vergoeding die vooraf is vastgelegd in het contract. Vergoedingen kunnen o.a. worden uitgekeerd voor beschikbaar stellen van flexibel vermogen, bij afroep en ter compensatie van bijvoorbeeld SDE-subsidie en gemiste GvO's**.

Redispatching Aanbieden van flexibel vermogen

U wordt ingezet om te plaatsen van flexibel vermogen op een bepaalde dag om het flexibel vermogen nodig is om de overbelasting van het stroomnet te voorkomen. Dit kan voor een CSP** zijn.

Op afspraak aanbieden van flexibel vermogen

In een biedplichtcontract wordt vastgelegd dat u een bieding doet op GOPACS** als reactie op de uitvraag voor flexibel vermogen van uw netbeheerder. De voorwaarden en prijskaders voor uw bieding worden opgenomen in het contract.

Vrij aanbieden van flexibel vermogen

Heeft u een aansluiting in het congestiegebied? Dan kunt u als CSP of via uw CSP een bieding plaatsen op GOPACS**.

Vergoeding

Als uw aanbod wordt afgeroepen door de netbeheerder ontvangt u de vraagprijs. De financiële afhandeling vindt plaats via GOPACS.

De netbeheerder gebruikt altijd de goedkoopste variant van geschikte aanbiedingen. Ongeacht of dat van een vrije- of een bieding op afspraak komt.

De producten die netbeheerders aanbieden voor congestie management zijn allemaal gebaseerd op deze contractvormen. Namen van producten kunnen onderling verschillen.

Netbeheer
Nederland

****Afkortingen** CSP - Een Congestie Service Provider treedt op als tussenpersoon tussen u en de netbeheerder.
GOPACS - Dit is het online platform van de netbeheerders waar vraag en aanbod van flexibel vermogen samenkomt.
GvO - Garanties van Oorsprong

‘Flexibele’ contracten zijn niet flexibel voor ondernemers

Een mogelijke oplossing van het maatschappelijke probleem zijn flexibele contracten, maar in de praktijk bieden deze contracten weinig flexibiliteit voor ondernemers zelf.

Waar ondernemers tegenaan lopen:

- Flexibiliteit betekent alleen inleveren, niet meebewegen – Ondernemers moeten ingrijpend hun bedrijfsprocessen aanpassen, investeren in hardware en continu hun verbruik blijven meten maar krijgen geen voordelen als er wél capaciteit is. Het voelt ‘monopolistisch’.
- Geen mogelijkheid om capaciteit tijdelijk op te schalen in nood – Zelfs als er ruimte is op het net, blijft de beperking staan.
- Eenzijdig – Wat onder ‘flexibiliteit’ wordt verstaan, is vaak onvoorspelbaar en volledig bepaald door de netbeheerder *“de netbeheerder staat centraal”*.
- Geen eerlijke compensatie voor meebewegen – Ondernemers die hun verbruik aanpassen, profiteren hier financieel nauwelijks van.
- Ondernemers kunnen niet onderhandelen over hun flexibiliteit – Ze moeten accepteren wat wordt aangeboden. *“Eenmaal vermogen weggegeven krijg ik het nooit meer terug. Waarom niet voor een jaar?”*

“Het voelt alsof je bij de gratie van netbeheerders de contracten moet accepteren.”

'Flexibele' contracten zijn een bijdrage aan de oplossing; maar er moet meer gebeuren

Voor zowel netbeheerders als ondernemers zullen flexibele contracten niet de eind oplossing zijn.

- Geen extra netcapaciteit – Ze verplaatsen het probleem, maar lossen de kern niet op.
- Beperkt werkbaar voor ondernemers – Niet elk bedrijf kan zomaar zijn energieverbruik aanpassen.
- Eenzijdige verplichting – Ondernemers moeten flexibel zijn, maar netbeheerders blijven star.
- Onzekerheid en onvoorspelbaarheid – Ondernemers kunnen niet plannen als ze niet weten wanneer ze stroom krijgen.

Wat eigenlijk moet gebeuren is een dat er een duidelijk langetermijnbeleid moet komen zodat ondernemers weten waar ze aan toe zijn.

7

Wat ondernemers willen

Ondernemers hebben behoefte aan gelijkwaardigheid

Ondernemers willen niet alleen luisteren naar opgelegde beslissingen, maar daadwerkelijk meepraten en invloed hebben op hun toekomst.

Wat ondernemers willen:

- **Dialoog** in plaats van dictaat – Niet alleen te horen krijgen wat niet kan, maar samen kijken naar werkbare oplossingen.
- **Eerlijke machtsverhouding** – Netbeheerders en overheid moeten ondernemers als volwaardige partners beschouwen en **met hun co-creëren**.
- **Duidelijkheid** over tijdlijnen en impact – Wanneer verandert de situatie? Wat betekent dat voor bedrijven?

Wat ze nu ervaren:

- Geen invloed op beslissingen die hen direct raken.
- Netbeheerders handelen als monopolisten zonder onderhandelingsruimte.
- Gebrek aan openheid over lange termijnplannen en de impact ervan.

"We willen niet dat er voor ons wordt beslist, maar mét ons."

Geen perfecte oplossing wél duidelijke, eerlijke en werkbare communicatie

Ondernemers beseffen zich dat netcongestie een groot probleem is wat niet morgen opgelost gaat worden. Ze zijn ook niet opzoek naar dé oplossing voor nu, maar vooral om überhaupt aan tafel te komen en mee te praten en fatsoenlijk te kunnen communiceren:

- **Gelijkwaardigheid** - Dialoog in plaats van dictaten – geen eenzijdige mededelingen, maar een open gesprek over haalbare oplossingen.
- **Perspectief** en transparantie – Geen wisselende antwoorden, maar concrete tijdlijnen i.p.v. *“in 2031 of 2036 is het opgelost”* en onderbouwing van beslissingen.
- **Bereikbaarheid** en persoonlijk contact – Een vast aanspreekpunt in plaats van generieke e-mails en websites.
- **Proactieve** updates – Niet zelf overal achteraan moeten gaan, maar tijdige informatie over ontwikkelingen.
- **Gelijkwaardigheid** in de **relatie** – Ondernemers willen serieus genomen worden als gesprekspartners.

"Als je ons vertelt dat we over 5 jaar een probleem hebben, dan kunnen we daarop inspelen. Zonder perspectief kunnen we niets."

8

Aanbevelingen

Wat ondernemers nodig hebben is vooral perspectief, persoonlijk contact & voorspelbaarheid

Ondernemers kunnen helpen, maar alleen als ze de juiste voorwaarden en ondersteuning krijgen. Nu lopen ze vaak vast en worden ontmoedigd door een systeem wat ze tegenwerkt. Tijdige, heldere communicatie en duidelijke aanspreekpunten zijn essentieel om ondernemers in staat te stellen toekomstbestendige keuzes te maken.

Dit hebben ondernemers nodig om écht bij te dragen:

- **Duidelijkheid** over netcapaciteit en tijdlijnen – Transparantie over wat er wél kan en wanneer. Eerlijk perspectief is het sleutelwoord.
- **Klantgerichtheid & flexibiliteit**– Geen rigide standaardoplossingen, maar juist erkenning van persoonlijke probleem en ruimte voor innovatieve initiatieven.
- Eerlijke en voorspelbare **samenwerking** met netbeheerders – Geen dichte deuren en bureaucratische processen, maar juist persoonlijke benadering met inspraak.
- Financiële en technische **ondersteuning** – Toegang tot subsidies en expertise om duurzame investeringen mogelijk te maken.
- **Betrokkenheid** bij de besluitvorming – Ondernemers maken scenario's, schatten kansen in en willen daarbij een gesprekspartner die meedenkt. Zonder heldere communicatie maken ze keuzes uit onbegrip, zoals productieverplaatsing naar het buitenland – wat op lange termijn schadelijk is voor de economie en energietransitie.

“De overheid eist een warmtepomp en een, laadpaal bij elke 20 parkeerplaatsen. Zelfde overheid geeft geen stroom.”

Samen vooruit!

Netcongestie is een gedeeld probleem, maar op dit moment voelen ondernemers zich vooral degenen die de lasten dragen, zonder voldoende middelen om zelf bij te dragen aan de oplossing.

Ze willen vooruit, ze willen samenwerken, en ze hebben ideeën en initiatieven die kunnen helpen – maar dan moeten ze wel de ruimte krijgen. Nu lopen ze vast in strikte regelgeving, gebrekkige communicatie en een gebrek aan transparantie over wat wél kan.

Dit rapport laat zien dat ondernemers klaarstaan om verantwoordelijkheid te nemen, maar dat de samenwerking met netbeheerders en overheid op een nieuwe, gelijkwaardige manier vormgegeven moet worden.

De oplossing ligt in een gezamenlijke aanpak.

9

Bijlagen

Inhoudsopgave bijlagen

Op de volgende slides staan de bijlagen met als inhoud:

- Wie waren de deelnemers van de focusgroepen?
- Wie waren de deelnemers van de klantarena?
- Infographics afkomstig uit een studie verricht door Markteffect (voorheen DirectResearch) in de zomer van 2024 onder 395 bedrijven voor het Programma Netcongestie bedrijfsleven'
 - Urgentie & gevolgen netcongestie
 - Acties ondernomen
 - Informatiekanalen ondernemers

Wie waren de deelnemers van de focusgroepen & klantarena? *

Focusgroepen

Voorletter	Grootte	Branche	Provincie
R.	49-249 medewerker	Ontroerend goed	Noord-Holland
J.	49-249 Medewerkers	Kwekerij	Noord-Holland
M.	250+ medewerkers	(Maak) industrie	Gelderland
E.	10-49 medewerkers	(Maak) industrie	Noord-Brabant
T.	49-249 medewerkers	Delftstoffen	Gelderland
S.	2-9 medewerkers	Cultuur, sport en recreatie	Zeeland
M.	250+ medewerkers	(Maak) industrie	Zuid-Holland
A.	49-249 medewerkers	(Maak) industrie	Limburg

Klantarena

Voorletter	Grootte	Branche	Provincie
T.	49-249 medewerkers	Delftstoffen	Gelderland
M.	250+ medewerkers	(Maak) industrie	Zuid-Holland
J.	10-49 medewerkers	Food	Gelderland
L.	49-249 medewerkers	Diensten	Gelderland
T.	10-49 medewerkers	Food	Gelderland
W.	250+ medewerkers	Logistiek	Overijssel
R.	250+ medewerkers	Logistiek	Landelijk

*Deelnemers zijn geworven via het panel van Markteffect en persoonlijk netwerk vanuit VNO-NCW en MKB-Nederland

A Urgentie en zorgen

96%

van ondernemers met een grootzakelijke energie aansluiting ervaart netcongestie als urgent probleem voor Nederlands bedrijfsleven.

77%

van deze doelgroep vindt netcongestie ook urgent voor *eigen* bedrijf en 75% maakt zich zorgen.

69%

van ondernemers met grootzakelijke aansluiting ervaart momenteel gevolgen van netcongestie.

Kleine meerderheid vindt dat overheden en netbeheerders onvoldoende oog hebben voor de impact van netcongestie op ondernemers.

B Gevolgen voor bedrijven

Top 4 directe gevolgen

(Voorlopig) geen zwaardere aansluiting kunnen krijgen

55%

Niet (verder) verduurzamen / innoveren

40%

Niet kunnen uitbreiden

37%

(Tijdelijk) geen stroom terug leveren aan het net

22%

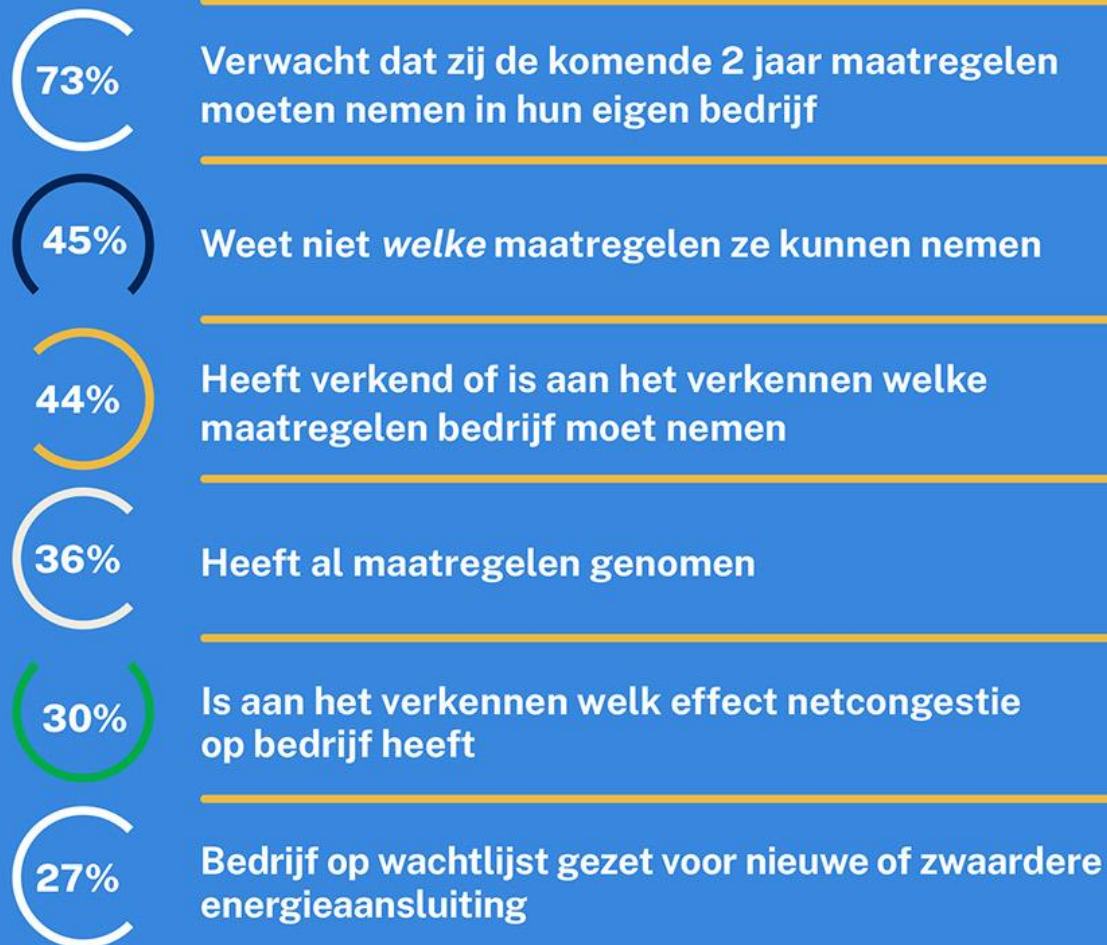
Indirecte gevolgen

Zakelijke relaties/klanten krijgen geen aansluiting/verzwaring. Bedrijven lopen daardoor opdrachten mis.

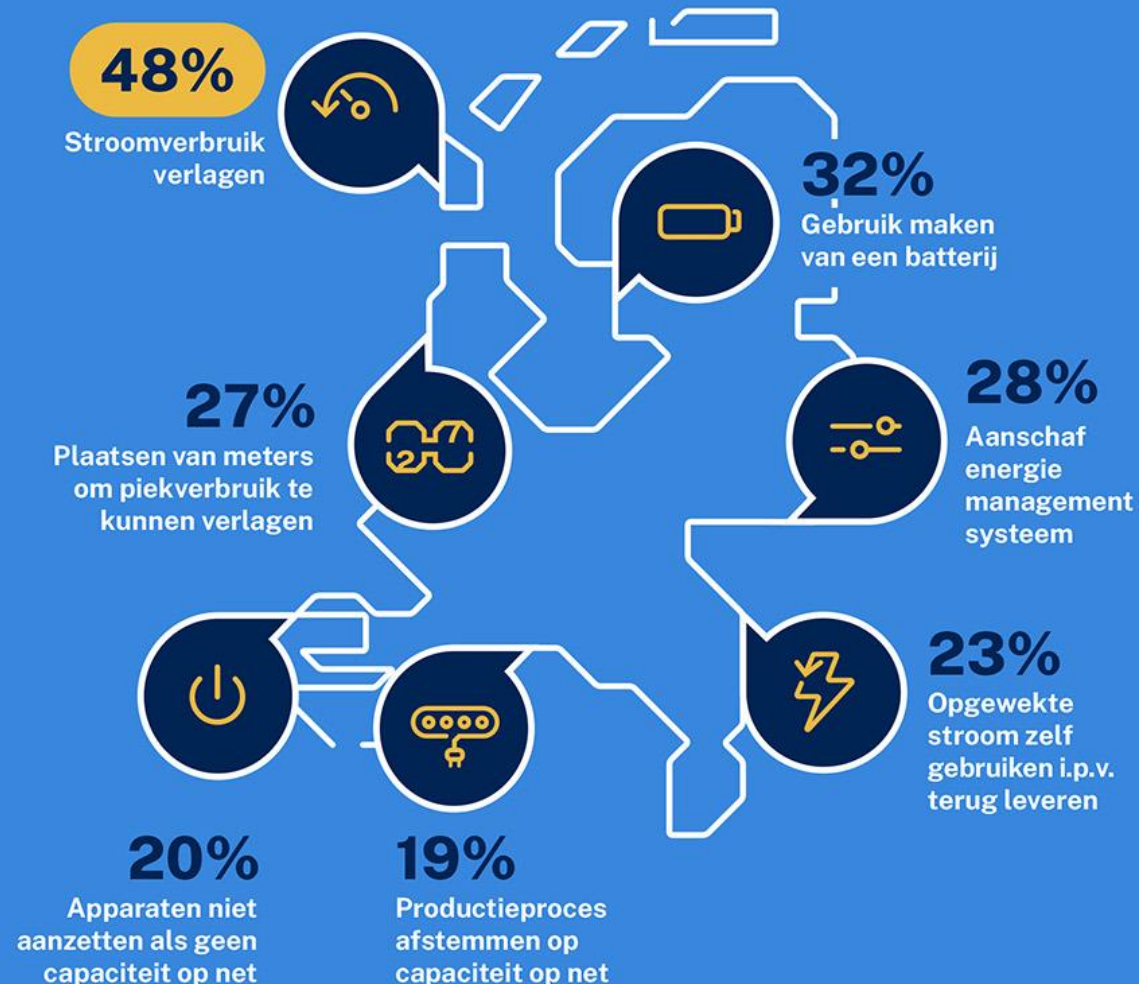

A Acties ondernemen

Welke acties ondernomen om de gevolgen van netcongestie tegen te gaan of verminderen:

Welke maatregelen in eigen bedrijf ondernomen?

B Informatie

Kanalen waar informatie/ advies is ingewonnen door bedrijven met grootzakelijke aansluiting

57%

Netbeheerders

Ontevreden

58%

Andere ondernemers

(Zeer) tevreden

54%

Branche-/ondernemersverenigingen

Matig tevreden

54%

Online bronnen

Matig tevreden

25%

Commercieel platform/ adviesbureau

(Zeer) tevreden

11%

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

(Zeer) tevreden

12%

VNO-NCW/ MKB-Nederland

(Zeer) tevreden

Welke informatiebehoefte is er?

Hoe lang nog op wachtlijst voor uitbreiding/ verzwaring aansluiting **38%**

Hoe samenwerken met andere bedrijven (b.v. e-hub) **35%**

Weten uitbreiding elektriciteitsnet in mijn regio **31%**

Wat ik kan doen om netcongestie tegen te gaan in eigen bedrijf **26%**

Welke software om energie te meten **18%**

Wat is netcongestie en welke gevolgen voor ondernemingen **17%**

“Beperkte informatie vanuit de netbeheerder over o.a. de wachtlijst en mogelijke oplossingen en perspectief.”

“Duidelijkheid over de toekomst en een tijdspad voor verwachte oplossingen zou fijn zijn. Nu weet niemand waar hij/zij van op aan kan. Dat vertraagt investeringsplannen en remt de economie.”

Colofon

Markteffect B.V.
Schimmelt 46
5611 ZX Eindhoven

+31 40 239 22 90
markteffect.nl

Disclaimer ©

Dit rapport is gemaakt door Markteffect B.V., exclusief te behoeve van gebruik door de opdrachtgever(s). Dit rapport is incompleet zonder te refereren aan, en zal alleen in samenloop worden gezien met, de mondelinge toelichting verzorgd door Markteffect B.V. Dit rapport is eigendom van de opdrachtgever(s) en mag niet worden onthuld aan derden of gebruikt voor elk ander doel zonder vooraf schriftelijke toestemming van Markteffect B.V. of de opdrachtgever(s).

De informatie in dit rapport geeft de visie weer van Markteffect B.V. op basis van door middel van onderzoek gevonden feiten. Tijdens dit onderzoek heeft Markteffect B.V. vertrouwd op de accuraatheid en volledigheid van beschikbare informatie van publieke en private bronnen gebruikt voor dit marktonderzoek. Markteffect B.V. en haar werknemers wijzen elke verantwoordelijkheid af betreffende het gebruik van deze rapportage.

fd.
gazellen
Al 10x winnaar!

Jeroen Jansen
Client Consultant
T +31 40 239 22 90
E j.jansen@markteffect.nl

Jessica Nieweg
Research Expert
T +31 40 239 22 90
E j.nieweg@markteffect.nl

Fabian Bäumer
Research Consultant
T +31 40 239 22 90
E f.baumer@markteffect.nl

Illustraties Wytze Veenstra

Fotografie: Nils van Houts